

Štev.: 4201-10/2023-2

Datum: 24. 02. 2023

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Direktorat za hrano in ribištvo
Sektor za ribištvo
ga. Simona Dolinšek
Dunajska cesta 22

1000 Ljubljana

Zadeva: Podaja smernic k pobudi za Občinski podrobni prostorski načrt za izvedbo protipoplavnih ukrepov na reki Vipavi na območju gospodarske cone Batuje (ID3352)

Spoštovani,

dne 9. 2. 2023 smo na Zavodu za ribištvo Slovenije (v nadaljevanju: ZZRS) prejeli poziv Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorata za hrano in ribištvo, Sektorja za ribištvo, v katerem smo bili, kot nosilec urejanja prostora, pozvani k podaji smernic k pobudi za Občinski podrobni prostorski načrt za izvedbo protipoplavnih ukrepov na reki Vipavi na območju gospodarske cone Batuje (v nadaljevanju: OPPN) z vidika naše pristojnosti.

Območje urejanja in predvideni posegi

Po pregledu *Pobude za pripravo občinskega podrobnega prostorskega načrta Protipoplavni ukrepi na reki Vipavi na območju obrtne cone Batuje (IB STUDIO d.o.o., št. naloge: 46/22, Koper, december 2022)* ugotavljamo, da je pobudnik/naročnik zainteresiran za ureditev:

- protipoplavne zaščite na reki Vipavi na območju obrtne cone Batuje, z gradnjo visokovodnih nasipov v kombinaciji s protipoplavnimi zidovi;
- ureditev odvodnjavanja območja;
- rekonstrukcijo dela lokalne ceste LC 001 021 Batuje - Preserje skupaj z rekonstrukcijo obstoječega premostitvenega objekta čez reko Vipavo; rekonstrukcija premostitvenega objekta čez reko Vipavo ni predmet OPPN;
- ureditve prometnih površin ter komunalne infrastrukture (odvajanje meteornih voda), ki segajo izven območja OPPN.

Območje OPPN obsega 52.280 m².

Koordinate območja:

Koordinata	Zahodni rob	Vzhodni rob
GKY	404820	405272
GKX	83319	83034

Slika 1: Območje OPPN (vir: Pobuda za pripravo občinskega podrobnega prostorskega načrta Protipoplavni ukrepi na reki Vipavi na območju obrtne cone Batuje (IB STUDIO d.o.o., št. naloge: 46/22, Koper, december 2022)

V predlogu urejanja sta predvideni dve varianti protipoplavnih ureditev:

VARIANTA 1 PROTIPOPLAVNE UREDITVE:

Predvidena je izgradnja protipoplavnega AB zidu, debeline 0,4 m, višine 1,0 – 1,5 m in 219 m dolžine v zahodnem delu območja, ureditev protipoplavnega nasipa, širine 2,0 m, višine 1,5 – 2,0 m in dolžine 213 m v osrednjem območju ter izgradnja 380 m protipoplavnega AB zidu, debeline 0,4 m, višine 1,5 – 2,0 m, v vzhodnem delu območja.

VARIANTA 2 PROTIPOPLAVNE UREDITVE:

Predvidena je izgradnja protipoplavnega AB zidu, debeline 0,4 m, višine 1,0 – 1,5 m in 219 m dolžine v zahodnem delu območja ter 586 m protipoplavnega AB zidu, debeline 0,4 m in višine 1,5 – 2,0 m v osrednjem in vzhodnem delu območja urejanja.

Ribiško upravljanje in varstvo rib

Iz prejete dokumentacije in iz podatkov Ribiškega katastra je razvidno, da se glede na Uredbo o določitvi meja ribiških območij in ribiških okolišev v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št 52/2007) obravnava območje urejanja nahaja na območju Renškega ribiškega okoliša. V skladu z veljavnim Ribiško gojitvenim načrtom 2006-2010 Ribiške družine Renče, ki ga je potrdila pristojna upravna enota, ter Letnim programom 2022, ribiško upravljanje v Renškem ribiškem okolišu izvaja ribiška družina Renče.

Na obravnavanem odseku sanacije ima vodotok Vipava status ribolovnega revirja - tekoče vode *Vipava 4*.

Za sladkovodne vrste rib se varstvo izvaja po Uredbi o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/2004, 109/2004, 84/2005, 115/2007, 96/2008, 36/2009, 102/2011, 15/2014, 64/2016 in 62/2019), Pravilniku o ribolovnem režimu v ribolovnih vodah (Uradni list RS, št. 99/2007, 75/2010), Pravilniku o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Uradni list RS, št. 82/2002, 42/2010) in Habitatni direktivi Sveta Evropske skupnosti o ohranjanju naravnih habitatov ter divje favne in flore, Aneks II in V (92/43/EEC z dne 21.5.1992).

Preglednica 1: Vrstni sestav in varstveni status rib v revirju Vipava 4.

Vrsta	Znanstveno ime	Uredba	Habitatna direktiva	Rdeči seznam	Pravilnik mera (cm)	Varstvena doba
soška postrv	<i>Salmo marmoratus</i> Cuvier, 1829	H	2	E	40	01.10. - 31.03.
potočna postrv	<i>Salmo trutta fario</i> Linnaeus, 1758	-	-	E	/	01.12. - 28.02.
šarenka	<i>Oncorhynchus mykiss</i> (Walbaum, 1792)	-	-	-	/	01.12. - 28.02.
lipan	<i>Thymallus thymallus</i> (Linnaeus, 1758)	-	5	V	30	01.12. - 15.05.
štrkavec	<i>Squalius squalus</i> (Bonaparte, 1837)	-	-	-	30	01.05. - 30.06.
pohra	<i>Barbus balcanicus</i> Kotlík, Tsigenopoulos, Ráb & Berrebi, 2002	H	2,5	-	20	01.05. - 30.06.
grba	<i>Barbus plebejus</i> Bonaparte, 1839	H	2,5	E	20	01.05. - 30.06.
srebrni koreselj	<i>Carassius gibelio</i> (Bloch, 1782)	-	-	-	/	/
pisanec	<i>Phoxinus lumaireul</i> Schintz, 1840	-	-	-	/	01.04. - 30.06.
primorska belica	<i>Alburnus arborella</i> (Bonaparte, 1841)	H	2	O1	/	/
linj	<i>Tinca tinca</i> (Linnaeus, 1758)	-	-	E	30	01.05. - 30.06.
podust	<i>Chondrostoma nasus</i> (Linnaeus, 1758)	H	-	E	18	/
mazenica	<i>Leucos aul</i> (Bonaparte, 1841)	Z,H	2	E	/	/
jegulja	<i>Anguilla anguilla</i> (Linnaeus, 1758)	Z,H	-	Ex?	/	/
primorska nežica	<i>Cobitis bilineata</i> (Canestrini, 1866)	Z,H	-	E	/	/
laški piškur	<i>Lampetra zanandreaei</i> (Vladykov, 1955)	Z,H	2,5	E	/	/
potočni glavoč	<i>Padogobius bonelli</i> (Bonaparte, 1846)	Z,H	-	O1	/	/
krap	<i>Cyprinus carpio</i> Linnaeus, 1758	-	-	-	/	/
som	<i>Silurus glanis</i> Linnaeus, 1758-	-	-	V	60	01.05. - 30.06.
ščuka	<i>Esox lucius</i> Linnaeus, 1758H	H	-	V	50	01.02. - 30.04.
rjavi ameriški somič	<i>Ameiurus nebulosus</i> (Lesueur, 1819)	-	-	-	/	/
kapelj	<i>Cottus gobio</i> Linnaeus, 1758	H	2	V	/	/

Habitatna direktiva = Evropsko pomembna vrsta= Direktiva sveta Evrope 92/43/EGS o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst

2	živalske vrste v interesu Evropske skupnosti, za ohranjanje katerih je treba določiti posebna ohranitvena območja
5	živalske vrste v interesu Evropske skupnosti, pri katerih za odvzem iz narave in izkoriščanje lahko veljajo ukrepi upravljanja

Uredba = Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/2004, 109/2004, 84/2005, 115/2007, 96/2008, 36/2009 in 62/2019)

H	vrsta, katere habitat se varuje
Z	zavarovana vrsta

Rdeči seznam = Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Uradni list RS, št. 82/2002, 42/2010)

E	prizadeta vrsta
V	ranljiva vrsta
O1	vrsta izven nevarnosti
Ex?	domnevno izumrla vrsta

Pravilnik = Pravilnik o ribolovnem režimu v ribolovnih vodah (Uradni list RS, št. 99/2007, 75/2010)

Vodotok Vipava na obravnavanem odseku poseljuje laški piškur in 21 vrst rib, od katerih so 3 vrste tujerodne, 5 vrst pa je domorodnih v donavskem povodju in so bile v Vipavo vnesene v preteklosti za popestritev ribolova. Z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah je varovan habitat 12 vrst, mazenico, jeguljo, primorsko nežico, laškega piškurja in potočnega glavoča pa se varuje tudi kot vrsto. Po Habitatni direktivi je varovanih 8 vrst, štiri vrste spadajo v prilogo II, lipan v prilogo V, pohra, grba in laški piškur pa v prilogi II in V. Na Rdeči seznam ogroženih živalskih vrst je v kategorijo prizadeta vrsta (E) uvrščenih 8 vrst, v kategorijo ranljiva vrsta (V) 4 vrste, v kategorijo vrsta izven nevarnosti (O1) sta uvrščena potočni glavoč in primorska belica, jegulja pa spada v kategorijo domnevno izumrla vrsta (Ex?). S Pravilnikom o ribolovnem režimu v ribolovnih vodah, ki določa lovno mero in varstveno dobo rib je varovanih 12 lovnih vrst rib.

V Vipavi je v neposredni bližini območja posega evidentiranih več drstišč rib. Drstišča soške postrvi, lipana, grbe in štrkavca so evidentirana neposredno za jezom na Vipavi, prav tako so drstišča istih vrst rib evidentirana na izlivu potoka Konjščak. Na obravnavanem odseku Vipave je prisotnih tudi več manjših vrst rib (kapelj, primorska nežica, potočni glavoč), ki so talne vrste in živijo na stalnih mestih. Ker te vrste ne migrirajo na daljše razdalje, njihova prisotnost na odseku vodotoka pomeni, da lahko tam potrdimo tudi prisotnost drstnega habitata. Dolvodno od območja posega se nahaja soteska Pekel, ki velja za enega najbolj mirnih in odmaknjenih delov Vipave in je hkrati središče teritorija vidre, ki je na območju Vipavske doline kvalifikacijska vrsta za območje Natura 2000.

Območje načrtovanih gradbenih posegov se nahaja znotraj območja Natura 2000 *Dolina Vipave* (ID območja: SI3000226 SAC), znotraj območja Natura 2000 *Vipavski rob* (ID območja: SI5000021 SPA) in znotraj ekološko pomembnega območja *Dolina Vipave* (ID območja: 92500).

Ugotovitve in opredelitev do načrtovanih posegov ter podaja smernic

Načrtovani posegi v sklopu protipoplavnih del lahko posredno in neposredno negativno vplivajo na ribje populacije in ostale vodne organizme ter njihov življenjski prostor v vodotoku Vipava.

Največji neposredni negativni vpliv na populacije rib in njihove habitate lahko imajo:

- vpliv posegov na drstišča v času drsti rib,
- odstranjevanje obrežne vegetacije – t.i. čiščenje zarasti (zmanjševanje površine skrivališč za ribe in osenčenosti struge),

- kaljenje vode, odlaganja izkopanega materiala na območje struge in brežin,
- onesnaževanje vodotoka, npr. pri izkopih, deponiranju materialov ali zaradi olj in maziv, ki se uporabljajo za gradbene stroje.

Glede na lastnosti območja, kjer je načrtovana obravnavana sanacija brežin, je bistvenega pomena ohranjanje in varovanje vodnih in obrežnih habitatov.

Glede na vrstni sestav in varstveni status rib, ki poseljujejo revir *Vipava 4* ter v skladu s trajnostno rabo rib in ohranjanjem ribolovnih virov, **daje Zavod za ribištvo Slovenije na predloženo dokumentacijo naslednje splošne in konkretne smernice, ki morajo biti vključene in upoštevane pri nadaljnjih fazah dokumentacije.**

Splošne smernice

- V primeru izvedbe posegov v vodotoke mora biti načrtovano varstvo rib in njihovih habitatov. Določeni morajo biti cilji, omejitve in potrebni omilitveni ukrepi.
- Posegi na območju površinskih voda (tekoče vode in stoječa vodna telesa) in posegi na območju vodnih in priobalnih zemljišč, ki lahko imajo vpliv na ribe in njihove vodne habitate, morajo biti načrtovani v sodelovanju s strokovnjaki s področja ribištva in ihtiologije.

Varovanje habitata

- Vsak poseg v ribiški okoliš mora biti načrtovan in izveden na način, ki v največji meri zagotavlja ohranjanje rib, njihove vrstne pestrosti, starostne strukture in številčnosti (19. člen ZSRib) tako, da se struge, obrežja in dna vodotokov ohranja v čim bolj naravnem stanju, da se ohranja obstoječa dinamika, hidromorfološke lastnosti in raznolikost vodotokov, da se objekti gradijo na način, ki ribam omogoča prehod ter da se ohranja naravna osenčenost oz. osončenost struge in brežin.
- Gradbena dela na vodnih zemljiščih in v priobalnem pasu naj se izvedejo po principih sonaravnega urejanja voda. Dela naj bodo načrtovana in izvedena tako, da se ohranja povezanost oziroma celovitost vodnega prostora.

Preprečevanje onesnaževanja voda

- Odpadkov in gradbenega materiala se v vodotoke, na vodna in priobalna zemljišča, ne odlaga. V času izvajanja posegov morajo biti urejene začasne deponije na način, da bo preprečeno onesnaževanje voda.
- Vsa morebitna betoniranja se izvajajo »v suhem«, kar pomeni vodotesno opaženje prostorov, kjer se bo vgrajeval beton. V primeru betoniranja je treba preprečiti izcejanje strupenih betonskih odplak v vodo.
- Vsi posegi se morajo izvajati tako, da bo preprečeno onesnaževanje vodotokov. Preprečeno mora biti izcejanje goriva, olj, zaščitnih premazov in drugih škodljivih in strupenih snovi v vodotoke ali na območje vodnega zemljišča.
- Načrtovana mora biti odstranitev vseh ostankov gradbenega materiala in kakršnih koli odpadkov na primerno deponijo. Med gradnjo in po njej se na območju vodnih zemljišč ali v sami strugi reke vodotokov ne sme odlagati nobene vrste materiala z območja delovišča

v trdnem, tekočem ali plinskem stanju, ki se uporabljajo pri gradnji, in je potencialno strupen za ribe.

- Med izvajanjem gradbenih del se za izvedbo le – teh ne zajema vode iz vodotokov.

Varovanje ribjih vrst in drstišč

- Prepovedano je posegati oziroma vznemirjati ribe na drstiščih rib med drstenjem in v varstvenih revirjih. Dela na območju vodnih in priobalnih zemljišč, ki lahko vplivajo na kakovost vode in vodni režim, se mora načrtovati in opraviti izven drstnih dob ribjih vrst, ki poseljujejo vodni prostor vodotokov.
- Dela na posamezni lokaciji naj se izvajajo združeno, tako da ne bo prihajalo do ponovnih poseganj v struge vodotokov na istih lokacijah.
- Vožnja z gradbeno mehanizacijo po strugi vodotokov ni dopustna, gradbeni stroji naj do struge dostopajo s kopnega.

Obveščanje izvajalca ribiškega upravljanja

- Ob predvidenih delih na območju vodnih ali priobalnih zemljišč, ki lahko vplivajo na kakovost vode in vodni režim, je potrebno vsaj 14 dni pred začetkom gradnje obvestiti ribiško družino Renče, da lahko izvede ali organizira izvedbo intervencijskega odlova rib na predvidenem območju posega oziroma predelu, kjer je ta vpliv še lahko prisoten. Če bodo dela potekala etapno in daljše časovno obdobje, mora izvajalec obvestiti ribiško družino Renče ob vsakem novem posegu v strugo, tako da se lahko intervencijski odlovi po potrebi opravijo pred vsakim novim posegom v strugo vodotoka.

Konkretne smernice

1. Dela na območju vodnih in priobalnih zemljišč se naj zaradi drsti rib **ne izvajajo od 1.10. do 30.6.**

V tem obdobju so dovoljena dela v okviru izvedbe načrtovanih objektov le, v kolikor to ne bo vplivalo na kakovost vode na območju vodotokov (dela na kopnem, ki ne povzročajo kaljenja v vodotoku). Zaradi variabilnosti časa drsti rib in lokacij drstišč se izvajanje del uskladi z ribiško družino Renče.

2. V času rušenja in gradnje novega cestnega mostu in rekonstrukcije ceste je treba preprečiti padanje gradbenega materiala (okruškov, malte, asfalta) v vodotok. V primeru, da gradbeni material nenačrtovano pade v strugo vodotoka, se ga nemudoma odstrani.
3. V slučaju menjave oz. dopolnitve obstoječe kamnite zložbe v neposredni bližini cestnega mostu je potrebno kamne v stalno omočenem delu struge polagati na način, da so zunanje površine kamnov zložene neporavnano (lomljenec naj ne bo ploščat), da se v luknjah med kamni ustvarijo skrivališča za ribe.
4. Obstoječa obrežna vegetacija se mora ohranjati v največji možni meri, oziroma se mora, kjer je bila uničena, ponovno strnjeno zasaditi z avtohtonimi drevesnimi in grmovnimi

rastlinskimi vrstami (kalina, bela vrba). Pomembno je, da se zdrava drevesa v celoti ohranijo.

5. V času izvajanja načrtovanih posegov je potrebno kontinuirano spremljati povečanje kalnosti oz. motnosti vode na območju, kjer se bodo posegi izvajali. Načrtovani naj bodo ukrepi, katerih namen je znižanje kalnosti vode med izvajanjem posegov. Priporočena vrednost za suspendirane snovi v salmonidnih in cipridnih vodah, ki je navedena v Uredbi je ≤ 25 mg/l.
6. V največji možni meri je treba določiti in izvesti ukrepe za preprečitev razširjanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst na območju brežin med izvajanjem gradbenih del. V primeru pojava invazivne tujerodne vrste japonski dresnik (*Fallopia japonica*) na tem območju je treba že v času gradnje pričeti z aktivnim odstranjevanjem le te. Dolgoročno mora biti načrtovana košnja in odstranjevanje japonskega dresnika.
7. Ribški družini Renče mora biti ob predhodnem dogovoru omogočen dostop do lokacij izvajanja del in prisotnost pri izvajanju načrtovanih posegov.

V skladu s 57., 58. in 59. členom ZSRib mora investitor ribiški družini Renče povrniti škodo na ribah, do katere bi prišlo zaradi zastrupljanja, onesnaževanja oziroma čezmernega obremenjevanja voda in nezakonitega poseganja v vode zaradi načrtovanih posegov.

Prosimo vas, da tako splošne in konkretne smernice Zavoda za ribištvo Slovenije, ki jih navajamo v tem dokumentu, vključite v nadaljnjo dokumentacijo kot njen sestavni del.

Pripravila:

Tjaša Kodela, mag. geog.

Direktor:

Rado Javornik, univ. dipl. inž. kmet.

Poslati:

- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za hrano in ribištvo, Sektor za ribištvo, gp.mkqp@gov.si, po elektronski pošti;
- Občina Ajdovščina, obcina@ajdovscina.si, po elektronski pošti;
- Inšpekcija za lovstvo in ribištvo, slavko.sisko@gov.si in janez.mulej@gov.si, v vednost po elektronski pošti;
- Arhiv Zavoda za ribištvo Slovenije, tu.